

16.6 Gevleugeld. Angels steken, monden bijten

Steekmuggen en dazen *bijten* 📖 met hun monddelen, ze hebben een *zuignuis*. Enkel vrouwtjes bijten en zuigen bloed waarvan ze eiwitten nodig hebben voor hun eitjes. Ze spuiten speeksel in de opening. Zo wordt het stollen van het bloed verhinderd. Op zich is dit weinig gevaarlijk, tenzij ze ziekteverwekkende kiemen overbrengen.

Vlooien en luizen bijten ook.

Bijen, wespen, hommels en mieren hebben een legboor die tot *angel* 📖 is omgevormd. Alleen de vrouwtjes *steken* dus.

De meeste Europese mierensoorten hebben hun angel verloren. Enkele soorten, waaronder de rode bosmier (*Myrmica rubra*) hebben wel nog de bijbehorende gifklieren. De soort Myrmicidae heeft een goed ontwikkeld bijt-apparaat.

Behalve bij een allergische reactie kan een beet of steek weinig kwaad. Je kan een dag of drie een bultje zien dat pijn doet en jeukt.

16.6.1 Jeuk

is het kriebelend gevoel dat waarschuwt tegen insecten en irritante stoffen. Jeuk ontstaat door het vrijkomen van histamine in de huid, als allergische reactie (vb. op een muggenbeet) of als zenuwcellen beschadigd zijn. Deze reacties treden twee tot acht uur na de steek op. (De beet zelf van een mug (of vlo) voel je niet.) 📖

Pijn en jeuk wordt veroorzaakt door gespecialiseerde zenuwuiteinden in de huid. Pijnreceptoren (zenuwstelsel) in de huid werken samen met het immuunsysteem bij de strijd tegen infecties en de verspreiding ervan. Het zenuwstelsel heeft slechts milliseconden nodig om via signalen informatie over te brengen. Bij de cellen van het immuunsysteem duurt dezelfde taak uren of dagen. De pijnreceptoren kunnen ziektekiemen detecteren. Ze geven een eiwit vrij dat immuuncellen naar de pijnlijke plaats haalt en al afweerreacties in gang zet, ook preventief in de omringende huid, om de verspreiding van de infectie tegen te gaan.

Jeuk wijst er op dat je lichaam onder de beschermende huid vecht tegen indringers. Jeuk kan mogelijk veroorzaakt worden door de groei van nieuwe zenuwuiteinden, maar veel over de essentie van jeuk weten we gewoon nog niet. Ook de reactie van wrijven en krabben (ook aan genezende wondjes) is moeilijk te verklaren. Wrijven over en rond een blessure zou genezing en doorbloeding kunnen bevorderen.

De zenuwen die jeuksignalen doorgegeven zijn ook gevoelig voor warmte. Dit kan verklaren waarom jeuk bij afkoeling van de huid afneemt. Koelen en afleiding zoeken helpen. De pijn van het krabben verlicht het jeukgevoel tijdelijk.

Maar krabben beschadigt de huid en verergert jeuk.

♪ *De felheid van de jeuk is omgekeerd evenredig met het vermogen de plek te bereiken.*

Bestrijden van de jeuk, de pijn en de zwelling

Niet krabben. Als je krabt stroomt er meer bloed naar de bult en gaat die nog erger jeuken. Er kunnen wondjes en ontstekingen komen door het krabben.

Om het jeukeurig en branderig gevoel te voorkomen kan je de plek insmeren met as, modder, vruchtvlees van een kokosvrucht, een koude doek, ijs of coldpack.

Tandpasta met mint helpt tegen jeuk.

Azijn is goed tegen zwelling, maar laat de jeuk en de bult niet verdwijnen.

♪ *Het verschil tussen jeuk en allergie is de doktersrekening. Earl Wilson*
♪ *'Ik heb zo'n jeuk tussen m'n tenen.' 'Tussen je tenen?' 'Ja, tussen de twee grote.'*
♪ *Krabsla: tegen jeuk. Johan Anthierens*

Steek of beet behandelen

Verwijder de bijenangel: 🐝 Zie bij Bij

Zuig zoveel mogelijk gif weg. Er bestaan ook pompjes voor.

Verwijder ringen en armbanden, zodat ze in geval van een zwelling niet gaan (af)knellen.

Door warmte kunnen de eiwitten in het gif onschadelijk worden gemaakt. Verhit de steekplek boven de 40 graden met een badje, föhn, kooltje of sigaret (zonder de huid te verbranden).

Dit helpt bij wesp, bij, dazen, hommelen en de meeste zeedieren (Pieterman, steennis), ook als het niet meteen wordt toegepast.

Het helpt niet tegen mierenzuur van mieren, kwallen, netels.

Plet een weegbreeblad of een stukje rauwe ajuin of knoflook en wrijf ermee op de beet.

Het verlicht de pijn.

♪ *Oud worden is het enige middel om lang te leven. Daniël Auber*

Een nimf 🐛 is gewoonlijk een juveniel (jeugdige, nog niet geslachtsrijpe) ontwikkelingsstadium van een insect dat sterk lijkt op het volwassen dier, maar dan met nog niet (volledig) ontwikkelde vleugels.

Nimf in Oudgrieks betekent bruid, gesluierd en verwijst naar een Griekse halfgodin en demon die in de natuur leeft in de gedaante van een bevallig meisje.

♪ *Doe niet aan seks voor je huwelijk. Je mist anders misschien nog wel je huwelijk!*

♪ *Wie het schoentje past, trekke het aan. Anders lukt het toch niet.*